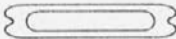
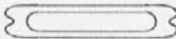

KATOLIŠKI OBZORNIK

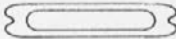

IZDAJA „LEONOVA DRUŽBA“.

UREDNIK:

DR. ALEŠ UŠENIČNIK.

~~~~~ LETNIK VIII. ~~~~~

V LJUBLJANI, 1904.

TISKALA KATOLIŠKA TISKARNA.

030023881

KAZALO

k osmemu letniku

„Katoliškega Obzornika“.

	Stran		Stran
Apologetika, filozofija.		zijo in shizmo. — „Žarki skozi motno steklo“	244
Brezmadežni. (Dr. Aleš Ušeničnik.)		Krivoverci in razkolniki pa dobra volja. — Newman in Pusey . . .	246
Lepota dogme o Brezmadežni . . .	353	Pot od vere do nevere. — „Deus non deservit, si non dese- ratur!“	250
Kulturni pomen te dogme . . .	355	Kje tiči krivda? — Spoznanje in dobra volja. — Vera se snuje na spoznanju, a je služba božja. — Dvojna velika krivda. — François Coppée. — Greh zoper sv. Duha	252
Dogma zmaguje!	359		
Neznanemu Bogu. (Dr. A. Ušeničnik.)		Stara in nova pota k resnici. (Dr. Aleš Ušeničnik.)	
Moderno poganstvo. — Lukas Del- mege. — „Svet te ne pozna“ . . .	121	Pota duše k veri. — Stara apolo- getika. — Historična metoda (de Broglie). — Prirodoslovna. — Psihološka (Ollé-Laprune, Fonse- grive, Blondel) — Brunetiere: Verovati je treba, da je treba verovati	387
Vzroki bogoneznanja. — Kul- tura in veda? — Spencer. — Agnosticizem in gnoza	123	Činitelji vere: um, volja, milost . . .	395
Cerkev in moderna duša. — „Re- formkatolicizem“. — Kardinal Manning in devet ovir. — Jezuit Grisar in hiperkonservatizem. — Kraus in politični katolicizem. — „Fraze“	130	Kritika apologetike	400
Religiozni nihilizem pa polnost religije. — Nevednost. — Krivda moderne duše. — „Dobra volja!“ . . .	136	„Novo-krščansko gibanje“	403
„Moralčna iluzija“ moderne duše. — Jørgensenova samoizpoved. — „Humbug“ — izgovori, pre- tveze. — „Eritis sicut dii!“ — Geneza moderne nevere	138		
Kje je prava pomoč?	141	P. Weiss o „Reformkatolicizmu“. (Dr. Aleš Ušeničnik.)	
Krivda na potih vere in nevere. (Dr. Aleš Ušeničnik.)		Weissova knjiga: „Verska nevar- nost.“ — Zmisel tega naslova. — Religije nevarnost za religijo . . .	299
Nevera posledica velike krivde . . .	241	Weissova sodba o „reformkatoli- cizmu“. — „Reformkatolicizem“ sumljiv po pokolenju	300
Pot od nevere do vere. — Kriza v življenju. — „Luč od zgoraj“ in dobra volja	242		
Pot do Cerkve — ali je odprta vsem? — Pot k veri skozi here-			

- Brezploden. — „Moderni človek — verska nevarnost!“ 303
 Kvaren 305
 Kaj tedaj? — Nevarnosti na vseh straneh. — Velika naloga. — Boj med to stran in onostran. — Močne vere treba, zaupanja do Cerkve, sv. Duha 307

Je li astronomija upravičena ta- jiti Boga? (Jos. Sever.)

- Kozmologija brez „božjega imena“. — Napoleon in Laplace. — „Solnčni otroci!“ — Kaj vemo o solncu? — Solnčna temperatura — daljavo. — Fizika solca — solnčne pege — „korona“ — zodiakalna svetloba. — Gravitacija 146
 Mesec in naša znanost 154
 Zemlja. — Nje oblika — „geoid“ — starost — masa plima in oseka 156
 Neznane premičnice. — Gibanje premičnic. — Kaj vemo o premičnicah? — Merkurij — Venera, danica in večernica. — Mart. — Jupiter. — Saturn. — Uran. — Neptun . 259
 Asteroidi. — Utrinki, meteori in repatice. — Nepremičnice. — Končnost ali neskončnost sveta. — Razdalje nepremičnic. Spremenljive zvezde. — Zvezda treh modrih. — Meglene lise 267
 Kant-Laplacova hipoteza. — Ali so zvezde obljudene? 279
 Hipoteze in Kopernikov sistem . 360
 Matematika in astronomija . . 362
 Astrofotografija in spektografija . 365
 Stvarjenje sveta in Laplacova hipoteza. — „Solnce, stoj!“ — Kopernik in Galilei. — Ahazova solnčna ura. — Smrtni dan Kristusa 372
 Stalnost solnčnega sestava . . . 380
 Entropija 385

Štrajk in krščanska etična na- čela. (Dr. Francšek Ušeničnik.)

- Nova beseda, stara stvar. — Štrajk v starem Rimu. — Štrajki v naši dobi 287

- Odkod štrajki? — Prvi vir sistem svobodne konkurence. — Internacionalni socializem. — Žalitve človeške časti. — „Božje plemstvo delavca.“ — „Simfonija poltene naslade“ in nebesa na zemlji. — „Nostra maxima culpa!“ . . . 288
 Okoliščine in posledice štrajkov. — Štrajk — „zlò“. — Materialna škoda delavcev, podjetnikov, družbe. — „Kapitalisti — prijatelji štrajka.“ — Moralna kvar 291
 Ali naj obsodimo vsak štrajk? — Ne! — Štrajk — samobran v sili. — Kdaj je torej dovoljen? 294
 Pomočki zoper štrajke 297

„Nadčlovek“ in „popolni človek“. (Dr. Ivan Janežič.)

- Modroslovske struje. — Friderik Nietzsche 1
 „Nadčlovek“. — Die blonde Bestie“. — Gosposka morala. — Suženjska morala 5
 Popolni človek po krščanskem naziranju 8

Nietzschejev nadčlovek in kr- ščansko usmiljenje. (J. L.)

- Egoizem poganstva. — Nasilni nadčlovek. — „Vsi slabotni naj poginejo!“ — „Usmiljenje — pregreha!“ — „Krščanstvo veliko prokletstvo!“ — „Sclaven!“ — Nadčloveška zabava. — Blazni filozof pa usmiljenje 72

Še o descendeni in evoluciji. (Dr. Scholasticus.)

- Današnje stanje vprašanja o evoluciji. — Descendenčna teorija le hipoteza. — Darwinizem še bolj hipotetična razlaga te hipoteze. — Sodba moderne vede o darvinizmu. — Haeckelov evolucionizem neznanstveno poobčenje hipotetičnega darvinizma. — Haeckelove hrupne fraze namesto dokazov 281
 „Ljubljanski Zvon“ pa znanstvo 286

Nove misli o descendenci. (Dr. Scholasticus.)

- Darvinizem in descendenca. —
 Descendenca in krščanstvo . . . 160
 Jezuit Wasmann o descendenci.
 — Wasmannovi dokazi za de-
 scendenca. — Kako so se prele-
 vile in udomačile „gostje mra-
 velj“? 161
 Dvomi in pomisleki o Wasman-
 novi teoriji 164
 Človek in descendenca. — „Fosilni
 človek“. — Prof. Branco: „Od-
 kod človek? Paleontologija mol-
 či!“ 168

Spiritizem. (Dr. Aleš Ušeničnik.)

- Enačba o spiritizmu $S = X + Y + Z$ 47
 X = prevare 52
 Y = abnormalni naravni pojavi . 62
 Z = demonični vplivi 69
 Z = o? 72

Srcé. (Dr. Jos. Jeršé.)

- Srcé — sredotočje človečnosti . 28
 Organično srce 29
 Duševne zmožnosti. — Čustva. —
 Središče čustev — srcé . . . 31
 Srcé in „srcé“ — odkod metoni-
 mija? 40

Nekoliko misli o „ideji ciril-me- todijski“. (Fr. Ks. Grivec.)

- Prvi in najbližji cilj novega gibanja 408
 Zakaj študij krščanskega Vzhoda?
 — Unija in zbližanje. — Razvoj
 sil. — Pozitivno delo 409

Naša akademična črta. Ob desetletnici Danice. (Dr. Aleš Ušeničnik.)

- Društva in ideje. — „Zlomljene
 sablje“ simbol dela. — Radikalci
 na stališču moderne vede. — Ali
 so brezverci? — Slovenski pro-
 gram in „ljudska volja“. —
 „Danica in Zarja“ — avantgarda
 naše svete vojne 427

Klerikalizem. Pismo sloven- skemu akademiku. (Dr. Aleš Ušeničnik)

445

Apologetičnemisli. (Dr. G. Pečjak.)

Pravi učenjaki naravoslovci 199

Cerkev in cerkve.

- Alfr. Loisy pa knjiga „Evan-
 gelij in Cerkev“ (Dr. Aleš
 Ušeničnik.) — Krize. — Infilt-
 racija protestantizma. — Zmote
 Loisyja. — Hiperkritika. —
 Subjektivizem. — Napačna evo-
 lucija. — „Kri za formule!“ —
 Kje je živa močna vera? —
 Kje je filozofija? 94

Zgodovina.

Zgodovinski poklic Avstrije na Balkanu. (Dr. Jos. Gruden.)

- Krize na Balkanu. — Odkod ima
 Avstrija poslanstvo za balkanske
 narode? 172
 Postanek Avstrije. „Habsburške
 dežele“. — „Antemurale“ zoper
 turško barbarstvo. — Papeštvo
 in Avstrije poklic 173
 Zgodovina in poklic Avstrije. —
 Princ Evgen in okupacija Bosne.
 — „Ruski vplivi“. — Stagnacija 176
 General Kirejev v borbi med ka-
 toličanstvom in pravoslavjem na
 Balkanu 180

Schönleben o Brezmadežni. (Dr. Francišek Ušeničnik.)

- Sloveč rojak o Brezmadežni. —
 Schönlebova dela o Brezmadežni.
 — Njegov namen. — Vsebina
 njegovih del. — Vrednost. —
 Zakaj nekdanj na „indeksu“? —
 Schönleben kot častivec Brez-
 madežne — sin domovine! . . 413

Literarne razprave.

Moderna nemška drama: (Evgen Jarc.)

- Vodilne ideje moderne dobe. —
 Vplivi na slovstvo 12

	Stran
Jeremia Gotthelf, Anzengruber,	
Hebbel	15
Literarna revolucija. — „Moderna“.	
— Gerhart Hauptmann	17
Hauptmannove drame. — „Die	
Sonne . . . Sonne kommt!“	19
Dekadence	26
Hauptmannova šola — Max	
Halbe, Hirschfeld, Schnitz-	
ler — „Lasst erst die Nacht	
vorüber!“	182
Herman Sudermann — „Ehre“	
— „Frau Sorge“ — „Sodoms	
Ende“ — „Heimat“ — „Schmet-	
terlingsschlacht“	184
„Glück im Winkel“ — „Morituri!“	
— „Johannes“ in verske	
drame	189
„Drei Reiherfedern“ in Nietzsche.	
— „Johannisfeuer“. — „Es lebe	
das Leben!“	193
Hauptmann und Sudermann. —	
Kam plovemo?	195
Naturalizem in subjektivizem. —	
Simbolizem in lirizem. — De-	
kadence drame. — Pesniki-ne-	
vrasiteniki. — Frivolnost	434
„Špekulacija“ v drami. — Vojaške	
drame. — Dijaške drame. — Pa-	
rodije družabnih razmer. — Resna	
klasična drama	437
Domovinska umetnost	440
Karakteristika moderne drame: je-	
zikovna tehnika, enotno občutje	
motivacija, problemi, način igra-	
nja. — Neuspehi in vzroki	441

Essay o hrvaški in slovenski moderni. (Fr. T—v.)

Dekadence. — Za ideali brez vere	
v ideale. — Limbarji moderne	
pa — blato. — Vrline moderne.	
— Prva zmota moderne. — Nove	
težnje za ideali. — Zaman! —	
„Gospod, ostani pri nas!“	79

Dr. France Prešeren. (Frančišek S. Finžgar.)

„Um imaš, um, a pameti nimaš!“	
— Psihološka razlaga Prešer-	
novoga življenja. — Zakaj se ni	

ženil? — Dagarin in „auto-	
da-fé“. — Prešeren in vera.	
— „Kmet!“	102

Oton Zupančič, Silvín Sardenko pa lepa umetnost. (Dr. A. U.) 203

Maurice Maeterlinck — kot pesnik in mislec. (Evgen Jarc.)

Pota modernega slovstva. — Na-	
turalizem — nova romantika —	
misticizem. — Maeterlinck —	
vodnik	309
Pot na znotraj. — „Serres chau-	
des“ — „Princesse Maleine“	
— „Jungfrau Maleen.“ — Dra-	
moleta „Les Aveugles“. — Tra-	
gika vsakdanjega življenja. —	
„Interieur.“ — Cilj življenju	
— smrt!“	310
Nova pot. — Nevidna čustva za	
vsakdanjim obrazom. — Svet	
nezvesti. — „Aglaveine et	
Sélisette	315
Prvo filozofično delo „Trésor	
des Humbles“. — „Slava	
molku!“ — „Sagesse et Desti-	
née.“ — „Podlaga sreče.“ —	
Apoteoza nezvesti. — „Misterij	
pravice.“ — Mističen panteist	316
„La vie des Abeilles.“ — Apo-	
teoza pravice“	320
Tri faze v M. razvoju. — „Monna	
Vanna.“ — Zakaj je uspela?	
— „Joyzelle“	311
Celotni vtis njegove osebnosti. —	
„Nemir“ modernih „iskavcev“.	
— „Demon zanikanja“	325

Hrvatska pisma.

Hrvatsko pismo I. (Dr. Fr. B.)

Slovstvo in kršćanstvo. — Kje je	
zavest? — Hrvatsko-slovenska	
vzajemnost. — Katoliški dnevnik!	
— „Slovenec“	91

Hrvatsko pismo II. (Dr. Fr. B.)

„Hrvatski realizem“. — Njegova	
glasila. — Boj zoper „klerikalni	
pokret“. — Pobjeda naša!	196

Slovstvo.

Slovstvo.

- Konstitucije ljubljanske sinode. — Didon-Bohinjec: Jezus Kristus III. — Dr. Fr. Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev. — Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1903. — Rev. F. S. Šusteršič: Poduk rojakom. — Kolarik družbe sv. Cirila in Metoda 112
- A. Stroj: Kratka zgodovina katoliške cerkve za šole. — Bleiweis: Pouk krščanskim staršem. — „Družinski prijatelj“. — „Hrvatska Straža“. — Knjižnica za ljudstvo. — Kirchenschmuck. — Dr. Šurmin: Hrvatski preporod. — I. Ch. O razumnem gorilništvu kaplaškiej. — Schneider: Das andere Leben. — Hoensbroech kontra Dasbach . 218
- Appendix ad Synodum dioecesanam. — A. Kržič: Zgodovina sv. katoliške cerkve za srednje šole. — Časopis za zgodovino in narodopisje. — A. Orehek: Za resnico. — Fran Heffler: Metodika. Pobjeda psihološke metode. — E. Kornfeind: O reformi naučne osnove za nauk vjere. — Dr. Pazman: O zabrani i censuri knjiga. — Pučka knjižnica. — Socializem 326
- Dr. Iv. Marković: Slaveni i pape. (Dr. J. Gr.) — Ljudska pesmarica. — Pouk o pobožnosti Srca

Jezusovega. — Dr. Pazman-Celinščak: Kongreganist — Kongreganistica 454

To in ono.

- Grški „Katoliški Obzornik“. — Herbert Spencer 118
- „Slovenski Mefisto“. — Panteizem v slovenski poeziji. — „Pesem življenja“. — Ciril-metodijska ideja. — Ruski učenjak o delu za zedinjenje. — Loisy na indeksu. — Balde — nemški Horac. — Slike v katakombah. — Kant — „filozof protestantizma“. — Herbert Spencer. — Paulsen o breznačelnosti naše dobe. — Evolucionizem na Slovenskem. — Apologetika na Ruskem . . 223
- „Nostra maxima culpa“. — Psihologijski razvoj v Luthru. — Ciril-metodijska ideja med Poljaki. — Občestvo svetnikov. — Katolicizem in moderna poezija. — Schell contra Ladenburg. — Erhard o verskem življenju. — „Omladina“ 333
- Moderni o celibatu. — Krščanski filozof. — Petrarka in Prešeren. — Laplace o Bogu 456
- Glasnik „Leonove družbe“.**
- Dr. Kosova knjiga in ocene . . 119
- Dr. Kosovo „Gradivo“ in nove kritike 238
- Novi člani „Leonove družbe“ . 240

